

І. П. ПЕТРЕНКО, М. І. ШЕСТОЗУБ,
Н. С. БИКОВЕЦЬ

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ДВО- І ТРИПОРОДНИХ ПЕРВІСТОК В ДПЗ "ТРОСТЯНЕЦЬ"

Викладено результати досліджень про ступінь впливу різних породних поєднань у помісних тварин на їх молочну продуктивність за першу лактацію. Встановлено, що в середньому трипородні первістки (ЧРГ×С×М) різних генотипів у ДПЗ "Тростянець" перевищують за молочною продуктивністю двопородних (ЧРГ×С) у всіх аналізованих варіантах помісей за голштином (1/4; 1/2; 5/8; 3/4 ЧРГ) в межах 400—500 кг молока і поступаються відповідно двопородним помісям (ЧРГ×М) на 200 кг і більше.

Рівень молочної продуктивності помісних тварин спадково визначається адитивним генетичним потенціалом продуктивності тих порід, які використовуються в схрещуванні, ефективністю їх поєднання, відносним співвідношенням часток спадковості в генотипі тварин, племінною цінністю бугаїв-плідників, а також численними факторами зовнішнього середовища, в якому реалізується спадковість створених генотипів (Богданов Є.А., 1938; Арзуманян Є.А., 1956; Ростовцев Н. Ф., 1956; Лебедев М. М. та ін., 1976; Вінничук Д. Т. та ін., 1979; Ейснер Ф. Ф., 1981; Дмитрієв М. Г., 1981; Буркат В. П. та ін., 1982; Прохоренко П. М. та ін., 1986).

При поліпшенні племінних і продуктивних якостей великої рогатої худоби у ДПЗ "Тростянець" використовувались різні варіанти дво- і трипородних схрещувань симентальської (С), монбельярдської (М) і червоно-рябої голштинської (ЧРГ) порід.

Нами проведено дослідження впливу різних варіантів двопородних (С×М; С×ЧРГ) і трипородних (С×М×ЧРГ) схрещувань на рівень молочної продуктивності та відтворної здатності помісних корів-первісток в найбільш сприятливі роки господарювання (1987—1991).

Методика досліджень. Дослідження проводили за матеріалами племінного обліку в ДПЗ "Тростянець" Чернігівської області, де створювалось стадо нової червоно-рябої молочної породи шляхом від-

© Петренко І. П., Шестоzub М. І.,
Биковець Н. С., 1996

Розведення і генетика тварин. 1996. Вип. 28.

творного схрещування з голштинами. Для аналізу залучено 433 помісні первістки: з них 271 три- і 162 двопородні різних генотипів.

Аналіз проведено в найбільш сприятливі роки (1987—1991) для умов вирощування телиць (18 міс — 385 кг) і середнього рівня годівлі корів (6725 к. од. на корову). Вивчали молочну продуктивність і відтворну здатність первісток різних генотипів. Результати досліджень опрацьовані за допомогою генетико-математичних методів на мікрокалькуляторі "Електроніка МК-52" (Плохинський М. А., 1969; Полупан Ю. П., 1988).

Результати досліджень. Дослідження свідчили, що в середньому помісні первістки різних генотипів з голштинською спадковістю в ДПЗ "Тростянець" за 1987—1991 роки проявили досить високу молочну продуктивність (5424 кг — 3,80 % — 206,1 кг, $n = 433$), що вище від симентал-монбельярдських помісей різних генотипів на 746 кг молока і 22,2 кг молочного жиру.

Рівень молочної продуктивності помісних первісток у певній мірі залежить від частки спадковості голштинської породи в їх генотипі (1/4 ЧРГ — 101 гол. — 4847 кг — 3,83 % — 185,6 кг; 1/2 ЧРГ — 188 гол. — 5550 — 3,79 % — 210,3 кг; 5/8 ЧРГ — 67 гол. — 5502 кг — 3,78 % — 208,0 кг; 3/4 ЧРГ — 62 гол. — 5658 — 3,80 % — 215,6 кг; 7/8 ЧРГ — 15 гол. — 6096 кг — 3,74 % — 228,0 кг).

При порівнянні дво- і трипородних первісток за молочною продуктивністю виявлено таку загальну закономірність: у середньому трипородні первістки (ЧРГ×С×М) різних генотипів перевищують за молочною продуктивністю двопородних генотипу (ЧРГ×С) у всіх аналізованих варіантах помісей за голштином (1/4; 1/2; 5/8; 3/4 ЧРГ) в межах 400—500 кг молока і поступаються, відповідно, двопородним помісям генотипу ЧРГ×М понад 200 кг молока і вище (табл. 1).

Аналіз трипородних помісей різних генотипів виявив також певні тенденції динаміки рівня молочної продуктивності залежно від частки спадковості різних порід в їх генотипах. Проте загальним і для трипородних помісей є те, що з підвищенням частки спадковості голштинів в їх генотипах зростає у деякій мірі й рівень їх молочної продуктивності (1/4 ЧРГ — 91 гол. — 4886 кг — 3,82 % — 186,6 кг; 1/2 ЧРГ — 93 гол. — 5610 кг — 3,81 % — 213,7 кг; 3/4 ЧРГ — 19 гол. — 5734 кг — 3,83 % — 219,6 кг).

Висновки. Найбільш продуктивними первістками у ДПЗ "Тростянець" виявились двопородні помісі ЧРГ×М різних генотипів (74 гол. — 5838 кг — 3,77 % — 220,1 кг), потім трипородні ЧРГ×С×М — (271 гол. — 5352 кг — 3,81 % — 103,9 кг) і на останньому місці двопородні первістки генотипу ЧРГ×С (88 гол. — 5247 кг — 3,80 % — 199,2 кг).

1. Молочна продуктивність дво- і тричородних первісток різних генотипів (1987—1991 рр.)

Генотип помісних первісток	Кількість, гол.	Вік при отеленні, днів	Продуктивність і лактації		
			Надій, кг <i>M±m</i>	% жиру <i>M±m</i>	Молочний жир, кг <i>M±m</i>
1/4ЧРГ3/4С	8	961	4471±279	3,93±0,09	174,7±8,9
1/4ЧРГ3/4М	2	927	4593±76	4,04±0,09	185,0±1,4
1/4ЧРГ1/2С1/4М	19	894	4567±210	3,81±0,05	175,7±8,0
1/4ЧРГ3/8С3/8М	43	887	4928±150	3,84±0,03	187,5±6,0
1/4ЧРГ1/4С1/2М	29	902	5031±167	3,78±0,03	190,9±6,6
В середньому	101	899,3	4847±92,7	3,83±0,02	185,6±3,60
1/2ЧРГ1/2С	51	891	5218±139	3,78±0,02	195,7±5,5
1/2ЧРГ1/2М	44	878	5807±178	3,77±0,02	218,2±6,3
1/2ЧРГ3/8С1/8М	7	869	5405±501	3,83±0,06	206,1±18,6
1/2ЧРГ1/4С1/4М	50	885	5484±137	3,82±0,03	208,8±4,9
1/2ЧРГ1/8С3/8М	36	869	5826±206	3,80±0,03	210±11
В середньому	188	881,3	5550±81,4	3,79±0,013	210,3±3,33

Продовження табл. 1

Генотип помісної пересток	Кількість, гол.	Вік при отеленні, днів	Продуктивність І лактації		
			Надій, кг М±m	% жиру М±m	Молочний жир, кг М±m
5/8ЧРГ3/8С	3	914	5322±112	3,73±0,06	197,2±38,2
5/8ЧРГ1/4С1/8М	33	861	5436±154	3,81±0,03	203,1±6,2
5/8ЧРГ3/16С3/16М	14	869	5667±202	3,80±0,02	215,1±6,8
5/8ЧРГ1/8С1/4М	17	881	5526±239	3,72±0,04	205,7±9,5
В середньому	67	870,1	5502±95,8	3,78±0,021	208,0±4,35
3/4ЧРГ1/4С	19	878	5387±254	3,83±0,04	205,5±8,9
3/4ЧРГ1/4М	24	898	5811±237	3,77±0,04	217,9±8,4
3/4ЧРГ1/8С1/8М	14	869	5754±348	3,83±0,05	221±14,4
3/4ЧРГ1/16С3/16М	5	911	5678±371	3,83±0,06	217,2±14,1
В середньому	62	886,4	5658±145,4	3,81±0,022	215,6±5,40
7/8ЧРГ1/8С	7	923	5866±354	3,78±0,10	222,9±13,5
7/8ЧРГ1/8М	4	891	6960±715	3,64±0,14	251,2±19,4
7/8ЧРГ1/16С1/16М	4	729	5633±327	3,78±0,09	212,1±12,8
У середньому	15	862,7	6096±283,7	3,74±0,062	228,0±9,10

1. *Арзуганов В. А.* Основные вопросы пороодообразования крупного рогатого скота // Теория и практика создания новых пород сельскохозяйственных животных в СССР.— М.: Сельхозгиз, 1956.— С. 3—57.

2. *Богданов Е. А.* Как можно ускорить совершенствование и создание племенных стад и пород.— М.: Сельхозгиз, 1938.— 279 с.

3. *Методические* рекомендации по реализации программы выведения красно-пестрой молочной породы крупного рогатого скота в хозяйствах Украинской ССР / В. П. Буркат, М. В. Зубец, А. П. Крутляк, А. Ф. Хаврук.— К., 1982.— 26 с.— (Программа "Красно-пестрая порода — 1982").

4. *Витвичук Д. Т., Самусенко А. I., Майборода М. М.* Селекційна програма "Симентал-1".— К., 1979.— 70 с.

5. *Дмитриев Н. Г.* Современные направления совершенствования существующих и создание новых пород молочного скота // Современные методы селекции молочного скота: Сб. науч. тр. ВНИИРГЖ.— Л., 1981.— Вып. 31.— С. 5—11.

6. *Лебедев М. М., Дмитриев Н. Г., Прохоренко П. Н.* Межпородное скрещивание в молочном скотоводстве.— М.: Колос, 1976.— 270 с.

7. *Прохоренко П. Н., Логинов Ж. Г.* Межпородное скрещивание в молочном скотоводстве.— М.: Россельхозиздат, 1986.— 198 с.

8. *Ростоацев Н. Ф.* Особенности скрещивания некоторых пород молочного скота // Животноводство.— 1956.— № 7.— С. 48—63.

9. *Эйсер Ф. Ф.* Теория и практика племенного дела в скотоводстве.— К.: Урожай, 1981.— 192 с.

10. *Плохинский В. А.* Руководство по биометрии для зоотехников.— М.: Колос, 1969.— 256 с.

11. *Полупан Ю. П.* Использование программируемых микрокалькуляторов в биометрических и зоотехнических расчетах.— К., 1988.— 71 с. (Метод. рекомендации).

Институт розведення і генетики тварин УААН

Изложены результаты исследований о степени влияния разных породных сочетаний у помесных животных на их молочную продуктивность по первой лактации. Установлено, что в среднем трехпородные первоотелки (КППхСхМ) разных генотипов в ППЗ "Тростянец" превышают по молочной продуктивности двухпородных (КППхС) для всех анализируемых вариантов помесей по голштинку (1/4; 1/2; 5/8; 3/4КПП) в пределах 400—500 кг молока и соответственно двухпородным помесям (КППхМ) в пределах 200 кг и выше.